

Herman Limpens, senior onderzoeker Zoogdiervereniging

"De zomertijd heeft als voordeel dat we als mensen 's avonds ten opzichte van zonsondergang een uur eerder naar bed gaan, en dus minder kunstlicht gebruiken. Daar profiteren vleermuizen van"

"Eigenlijk ben ik in dubio over wat beter is: de huidige situatie in stand houden, of de zomertijd afschaffen. Als vleermuisonderzoeker ben je de hele tijd aan het wisselen tussen dag- en nachtdiensten. Ik weet dus uit eigen ervaring hoe moeilijk het is om tegen je biologische klok in te gaan. Het vraagt nogal wat van je lijf. Daarom is het voor de hele maatschappij gezonder om niet steeds de klok te verzetten.
Aan de andere kant heeft de zomertijd als voordeel dat we als mensen 's avonds ten opzichte van zonsondergang een uur eerder naar bed gaan, en dus minder kunstlicht gebruiken. Daar profiteren vleermuizen van, maar ook nachtvlinders, migrerende reptielen en amfibieën en zoogdieren die tijdens de schemering actief zijn. Vooral vleermuizen met brede vleugels, zoals de grootoorvleermuis en de franjestaart, zijn gevoelig voor kunstlicht. Ze kunnen minder snel accelereren dan vleermuizen met smallere vleugels en zijn daardoor een makkelijkere prooi voor predatoren. Ze vliegen dan ook later op de avond uit en moeten kunstlicht zien te vermeiden.
Gelukkig is er veel mogelijk om lichtvervuiling te verminderen. Je kunt denken aan dynamische verlichting die niet de hele tijd aanstaat, of aan het beter richten en afschermen van licht. Er bestaat ook een vleermuisvriendelijk spectrum, met een oranjerode kleur. Vleermuizen kunnen dat licht niet zo goed zien en lijken er minder last van te hebben.
Als we voldoende maatregelen nemen tegen lichthinder, ben ik uiteindelijk toch voorstander voor een permanente wintertijd. Dan weegt het argument van de biologische klok zwaarder."

foto Hans van den Bos, Bosbeeld

"Het gedoe met die zomer- en wintertijd moet maar eens voorbij zijn"

Elk jaar weer krijgen we van die discussies of een verschil tussen zomer- en een wintertijd nu nodig, logisch of zinnig is. Economische argumenten en argumenten over bioritme en slaaptekorten voeren de boventoon. Maar vindt de natuur er eigenlijk iets van? Heeft de natuur er last of juist profijt van? Een aantal deskundige collega's laat zijn en haar licht schijnen over onze stelling dat het 'gedoe met die zomer- en wintertijd moet maar eens voorbij zijn'.

— Lotty Nijhuis (journalist)



Menno van Lopik, boswachter Zuid-Hollands Landschap

"Omdat mensen zich nou eenmaal niets van die zon aantrekken, past de natuur zich ook aan onze bewegingen aan. Dieren gaan vooral op pad als het rustig is op de weg"

"De natuur kijkt natuurlijk niet op de klok, die laat zich vooral leiden door de opkomst en ondergang van de zon. Omdat mensen zich nou eenmaal niets van die zon aantrekken, past de natuur zich ook aan onze bewegingen aan. Dieren gaan vooral op pad als het rustig is op de weg.
Als wij dan plotseling ons ritme veranderen, zijn dieren ineens op de verkeerde momenten actief en ontstaan conflicten. In Zuid-Holland zien we dat vooral aan het aantal aanrijdingen, die nemen toe als we de klok net hebben verzet. Vooral naar de winter toe is dat effect sterk, omdat de dagen korter worden en de natuur dus actief is in een kortere periode van de dag.
Ik vind het effect zo groot dat ik er ook echt voorstander van ben om te stoppen met het verzetten van de klok. Idealiter passen wij ons natuurlijk gewoon aan het ritme van de zon aan, dat is ook voor ons eigen bioritme beter. Maar ja, de werkdag wordt in de winter wel erg kort als we pas om half 9 de deur uit kunnen en voor vijven alweer thuis zijn. Wintertijd is dan het meest logisch, en niet alleen omdat onze tijd gebaseerd is op het idee dat de zon om 12 uur 's middags het hoogste punt bereikt. Met de zomertijd wordt het 's winters pas om 10 uur licht. Gaan wij dan 's ochtends massaal om 8 uur de deur uit, dan voelt het voor de natuur nog als midden in de nacht."



Joke Holtslag, Roofvogelopvang Barchem

"Roofvogels en uilen hebben een vast patroon voor het jagen op hun prooi. Doordat wij zo nodig de klok moeten verzetten breken we in op dat patroon."

"Als de klok verzet wordt, krijgen we de eerste drie weken veel meer verkeersslachtoffers binnen. Ik heb het niet precies berekend, maar het kan makkelijk twintig procent meer zijn dan gebruikelijk. Roofvogels en uilen hebben een vast patroon voor het jagen op hun prooi. Doordat wij zo nodig de klok moeten verzetten breken we in op dat patroon. Omdat het verkeer opeens op een ander tijdsstip rijdt dan ze gewend zijn, gebeuren er veel meer ongelukken. We krijgen vooral vogels binnen die in de bermen jagen, buizerds dus, maar ook wel uilen en een enkele keer een havik. Uilen en haviken jagen vooral langs de bosrand, dus die hebben minder last van het verkeer.
Als een vogel net een tik op het hoofd gehad heeft, een hersenschudding of wat schaafwonden, lukt het wel om ze weer op te lappen. Open botbreuken krijgen we niet meer goed. Deze vogels moeten we helaas euthanaseren, want het heeft geen zin om wilde roofvogels in een kooitje te houden. Gelukkig kan ongeveer driekwart van alle dieren we binnen krijgen weer terug de natuur in. Dat is zo mooi, daar doe je het uiteindelijk allemaal voor.
Of we voor zomertijd of wintertijd kiezen maakt mij niet uit. Als we maar een keuze maken. Het feit dat we de klok steeds verzetten zorgt ervoor dat we inbreuk maken op hun moment. Dat geeft een hoop problemen."



Gijs van Aardenne, voorzitter Stichting Wildaanrijdingen Nederland

"Als wij de klok verzetten worden ze ineens verrast. Ze hebben een aantal dagen nodig om aan de nieuwe situatie te wennen"

"Via de meldkamer van de politie krijgen wij in grote delen van het land de wildaanrijdingen door. Wij handelen ze af en registreren ze. Er zijn jaarlijks bijna 7.000 geregistreerde aanrijdingen. Ik durf wel te zeggen dat het er werkelijk zeker 12.000 zijn. Door het jaar heen zien we een aantal pieken, bijvoorbeeld tijdens de reeënbronst en net na de edelhertenbronst. Maar ook twee keer per jaar als de klok is verzet.
Dieren kennen alleen een biologische klok. Het meeste wild verplaatst zich tijdens de schemerperiode. Beesten zijn niet gek, die weten waar en wanneer het druk is en ze dus op moeten passen. Als wij de klok verzetten worden ze ineens verrast. Ze hebben een aantal dagen nodig om aan de nieuwe situatie te wennen. Wij krijgen die dagen meer meldingen, en dat geldt voor het voorjaar én het najaar. Stoppen met de tijd verzetten zal logischerwijs zorgen voor minder slachtoffers, maar dat weten we pas na een paar jaar onderzoek.
Bovendien spelen ook andere zaken een rol. Wij als maatschappij willen overal van wilde dieren kunnen genieten. Daarmee moeten we ook accepteren dat er aanrijdingen zijn. We weten van twee maatregelen dat ze werken, dat is snelheid verlagen en uitrasteren. Zolang we daar niets mee doen, verandert er in mijn ogen weinig. Dat ziet op economische en ecologische belangen, want tegelijk willen we juist overal natuurgebieden ontsnipperen. We denken dat die ecoducten helpen om aanrijdingen te verminderen maar dat is de grootste flauwekul. Dieren migreren via ecoducten naar nieuwe gebieden en daar zie je het aantal aanrijdingen weer toenemen."